
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

הברית עם הבריאה - תובנות חינוכיות ממשנותיהם של שמשון רפאל
הירש, אברהם יהושע השל ואליעזר שביד - 63632

תאריך עדכון אחרון 03-09-2020

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חינוך יהודי

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' יונתן כהן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Yonathan.cohen@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ד' 12:15-13:15

מורי הקורס:
פרופ יונתן כהן

תאור כללי של הקורס:

הקורס נועד לחשוף את התלמיד לתפיסות פילוסופיות ותיאולוגיות שונות אודות הברית בין בני האדם לעולם סביבם בחינה "בריאה", תפיסות הנובעות משיטותיהם של הוגים יהודיים מודרניים נבחרים. הוא גם נועד לסייע לתלמידים בגזירת עקרונות מנחים לשם בניית תכניות לימודים שונות המכוונות לחינוך סביבתי על בסיס תפיסות אלו.

מטרות הקורס:

להראות לתלמידים שניתן לאתר, במסגרת ספרות המחשבה היהודית המודרנית, השקפות מפותחות בדבר הזיקה הרצויה בין האדם לסביבתו הטבעית. בנוסף, נבקש להעלות את מודעות התלמידים לקיומן של השלכות חינוכיות הניתנות להצפה מתוך שיטות אלו – בין אם נאמרו במפורש ובין במשתמע.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

עם סיום הקורס, התקווה היא שהתלמיד יהיה מצויד במשאבים פילוסופיים ותיאולוגיים אלטרנטיביים לשם בניית תכניות לימודים מושכלות בחינוך סביבתי – תכניות שנגזרו ממקורות המחשבה היהודית המודרנית. כמו כן – הכוונה היא שהתלמיד ידע לאתר משאבים דומים ביצירותיהם של הוגים אחרים שלא נלמדו בקורס, וידע להציף השתמעויות חינוכיות גם משיטותיהם.

דרישות נוכחות (%) :
80%

שיטת ההוראה בקורס: התלמידים יכינו בבית, לקראת כל שיעור, טקסטים מסומנים שיהוו מוקד לעיון במפגש הכיתתי. ייעשה מאמץ מיוחד לערב את התלמיד בתהליך ניתוח הטקסט בשיעור וכן בתהליך גזירת ההשלכות החינוכיות.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

המוטיב המרכזי של הקורס: זיקת הברית בין בני האדם וסביבתם
מבוא: גזירת השלכות חינוכיות מטקסטים פילוסופיים ותיאולוגיים – מפגש 1.
נושא א': חובותיו של האדם לסביבתו הטבעית על פי משנתו של שמשון רפאל הירש
טקסט מרכזי: הירש, ש.ר., חורב (תרגום מאת אהרונסון, מ.ז.) – מהדורת אינטרנט באתר
עמ' 204-213, www.263-274.org.hebrewbooks.org,
3 מפגשים.

נושא ב': תפיסתו של א.ד. גורדון על הזיקה בין האדם והטבע.
טקסט מרכזי: גורדון, א.ד., האדם והטבע (ירושלים, ההסתדרות הציונית, תשי"א), עמ' 163-41.
3 מפגשים

נושא ג: ההתנסות ביראה, פליאה, מסתורין וכבוד בהשקפת עולמו של אברהם יהושע השל: השלכות בעניין היחס לסביבה.
טקסט מרכזי: השל, א. י., האל מבקש את האדם (תרגום מאת עזן, מאיר-לוי, ירושלים, מאגנס, 2003), עמ' 27-78
3 מפגשים

נושא ד': הברית בין האדם והאדמה במשנתו התנ"כית של אליעזר שביד
טקסטים עיקריים: שביד, אליעזר, הפילוסופיה של התנ"ך כיסוד תרבות ישראל (תל-אביב, ידיעות ספרים, 2004) - מהדורת אינטרנט באתר:
il.ac.cet.Kotar, הדפים יפורסמו.
שביד, אליעזר, דרשות על פרשת השבוע: האקטואליות של תורת משה (תל-אביב, מרכז מלטון לחינוך יהודי ומכון מופת, 2016) - הדפים יפורסמו - 3 מפגשים.
סיכום: השוואת ארבעת התפיסות וההשלכות החינוכיות - מפגש אחד.

חומר חובה לקריאה:

המוטיב המרכזי של הקורס: זיקת הברית בין בני האדם וסביבתם
מבוא: גזירת השלכות חינוכיות מטקסטים פילוסופיים ותיאולוגיים - מפגש 1.
נושא א': חובותיו של האדם לסביבתו הטבעית על פי משנתו של שמשון רפאל הירש
טקסט מרכזי: הירש, ש. ר., חורב (תרגום מאת אהרונסון, מ. ז.), - מהדורת אינטרנט באתר
עמ' 213-204, www.263-274.org.hebrewbooks, org.
3 מפגשים.

נושא ב': תפיסתו של א. ד. גורדון על הזיקה בין האדם והטבע.
טקסט מרכזי: גורדון, א. ד., האדם והטבע (ירושלים, ההסתדרות הציונית, תשי"א), עמ' 163-41.
3 מפגשים

נושא ג: ההתנסות ביראה, פליאה, מסתורין וכבוד בהשקפת עולמו של אברהם יהושע השל: השלכות בעניין היחס לסביבה.
טקסט מרכזי: השל, א. י., האל מבקש את האדם (תרגום מאת עזן, מאיר-לוי, ירושלים, מאגנס, 2003), עמ' 27-78
3 מפגשים

נושא ד': הברית בין האדם והאדמה במשנתו התנ"כית של אליעזר שביד
טקסטים עיקריים: שביד, אליעזר, הפילוסופיה של התנ"ך כיסוד תרבות ישראל (תל-אביב, ידיעות ספרים, 2004) - מהדורת אינטרנט באתר:
il.ac.cet.Kotar, הדפים יפורסמו.
שביד, אליעזר, דרשות על פרשת השבוע: האקטואליות של תורת משה (תל-אביב, מרכז מלטון לחינוך יהודי ומכון מופת, 2016) - הדפים יפורסמו - 3 מפגשים.
סיכום: השוואת ארבעת התפיסות וההשלכות החינוכיות - מפגש אחד.

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 20 %
הגשת עבודה 80 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: